

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи,

проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 20__ р.

ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки _____ **бакалавра** _____

галузі знань _____ **1401 Сфера обслуговування** _____

напрями **6.140103 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»**

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи менеджменту» для студентів за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»
«28» серпня, 2013р. – 16 с.

Розробник: Буняк Н.М., кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту

Рецензент: Геліч Н.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 1 від 29. 08. 2013 р.

Завідувач кафедри: _____ проф. Черчик Л.М.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією інституту економіки та менеджменту

протокол № 1 від 4. 09. 2013 р.

Голова науково-методичної комісії інституту _____ доц. Бегун С.І.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 16. 10. 2013 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Основи менеджменту» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за напрямками підготовки 6.140103 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи, методи, закони, функції, напрямки розвитку менеджменту в історичній ретроспективі та на сучасному етапі.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Основи менеджменту» пов'язана із дисциплінами «Основи економічної теорії», «Основи маркетингу», «Менеджмент туризму та готельного господарства».

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Загальні засади управління та менеджменту
2. Забезпечення результатів управлінської діяльності

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 2	Шифр і назва галузі знань: <i>1401 Сфера обслуговування</i>	вибіркова
Модулів 3	<i>Шифр і назва напрямів підготовки: 6.140103 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»</i>	Рік підготовки 4
Змістових модулів 2		Семестр 7
ІНДЗ: є		Лекції 18 год.
Загальна кількість годин 72		Практичні 18 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних 2 самостійної роботи 1 індивідуальної роботи 1	<i>Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр</i>	Самостійна робота 18 год.
		Індивідуальна робота 18 год.
		Форма контролю: <i>залік</i>

2. Мета та завдання дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Основи менеджменту» - вивчення наукових основ менеджменту, формування навичок сучасного підходу до вирішення технічних, соціальних, економічних проблем, формування умов для творчої та ефективної роботи людей у трудовому колективі, формування вмінь вирішувати

проблеми, досягати поставлених цілей.

Основними завданнями навчальної дисципліни є теоретична підготовка студентів з питань:

- сутності основних понять і категорій менеджменту та управління;
- принципів та функцій менеджменту;
- системи методів управління;
- змісту процесів та технології управління;
- основ планування, здійснення мотивування та контролювання;
- організації взаємодії та повноважень;
- прийняття рішень у менеджменті;
- інформаційного забезпечення процесу управління;
- керівництва та лідерства, стилів управління;
- ефективності управління.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні напрямки розвитку менеджменту;
- основні школи, підходи, принципи менеджменту;
- методи, функції менеджменту;
- основні категорії та інструменти менеджменту.

вміти:

- працювати з науковою літературою; обґрунтовувати управлінські рішення;
- обґрунтовувати власну точку зору;
- толерантно вести себе під час дискусії;
- вирішувати як абстрактні так і конкретні, реальні проблемні ситуації господарського життя;
- використовувати набуті знання в реальному житті.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години / 2 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади управління та менеджменту

Тема 1. Поняття і сутність менеджменту

Поняття «менеджмент» і «управління». Етимологія терміну «менеджмент». Підходи до трактування поняття «менеджмент». Зв'язок менеджменту і управління. Функції менеджменту.

Організації та їх загальні характеристики. Сутність поняття «організація». Характеристики організації. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації.

Менеджмент як вид професійної діяльності. Ознаки діяльності менеджера. Менеджер. Рівні менеджменту. Сфери менеджменту. Ролі менеджера в організації. Якості, якими повинен володіти успішний менеджер.

Принципи управління. Загальні принципи управління. Спеціальні принципи управління.

Тема 2. Процес прийняття управлінських рішень

Основи теорії прийняття рішень. Управлінське рішення. Фактори, які впливають на прийняття управлінських рішень. Прийняття управлінського рішення.

Моделі прийняття управлінських рішень. Класична модель прийняття управлінського рішення. Поведінкова модель прийняття управлінського рішення. Ірраціональна модель прийняття управлінських рішень.

Процес прийняття рішень. Етапи процесу прийняття управлінських рішень. Діагностика проблеми. Накопичення інформації про проблему. Виявлення альтернатив та їх оцінка. Прийняття рішення. Вплив проблеми на вибір стилю прийняття рішення.

Методи пошуку альтернативних варіантів управлінських рішень. Методи індивідуального творчого пошуку. Методи колективного творчого пошуку. Методи активізації творчого пошуку.

Тема 3. Планування як функція менеджменту

Сутність планування як функції управління. Планування. Підфункції планування. Етапи процесу планування. Мета планування. Переваги та недоліки планування. Принципи планування.

Типи планів в організації. Типи планів залежно від широти охоплювальної сфери. Типи планів залежно від ступеня конкретизації. Типи планів залежно від часового критерію.

Цілі управлінського планування. Ціль. Функції цілей. Вимоги до цілей. Класифікація цілей за масштабами охоплення, за рівнем складності, згідно орієнтації у часі, за змістом, згідно форми представлення.

Сутність стратегічного планування. Стратегічне планування. Стратегія. Основні етапи стратегічного планування. SWOT-аналіз. Характеристики, яким повинна відповідати ефективна стратегія.

Тема 4. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту

Організаційна структура як результат організаційної діяльності. Організаційна структура. Основні елементи організаційної структури. Вимоги, яким повинна відповідати організаційна структура. Принципи побудови організаційних структур.

Елементи проектування організації. Поділ праці і спеціалізація. Департаменталізація та кооперація. Зв'язки в організації та координація. Централізація та децентралізація. Диференціація та інтеграція.

Делегування повноважень. Відповідальність. Повноваження. Делегування повноважень. Елементи делегування повноважень. Типи повноважень. Діапазон повноважень. Чинники, що впливають на частоту та кількість посадових зв'язків.

Типи організаційних структур управління. Лінійна організаційна структура. Функціональна організаційна структура. Лінійно-функціональна організаційна структура. Лінійно-штабна організаційна структура. Матрична організаційна структура. Бюрократична та адаптивна організаційні структури.

Змістовий модуль 2. Забезпечення результатів управлінської діяльності

Тема 5. Основи теорії мотивації

Сутність мотивації та її роль у менеджменті. Поняття мотивації та їх необхідність в управлінні. Мотиваційний процес. Класифікація потреб. Стимулювання. Винагороди. Складність управління мотивацією. Еволюція мотиваційного менеджменту. Мотиви і потреби. Класифікація мотивів. Мотиваційна сфера особи. Класифікація стимулів. Класифікація інтересів. Очікування. Цінності.

Змістовні теорії мотивації. Теорія ієрархії потреб Маслоу. Теорія ERG Альдерфера. Теорія потреб МакКлелланда. Теорія мотиваційної гігієни Герцберга.

Процесуальні теорії мотивації. Теорія очікувань. Теорія справедливості. Теорія Портера-Лоулера.

Тема 6. Система і процес контролю

Поняття та процес контролю. Контроль. Етапи процесу контролю. Стандарти. Методи вимірювання реальних процесів, що здійснюються в організації. Порівняння результатів фактичного виконання із встановленими стандартами. Реакція на порівняння.

Види управлінського контролю. Випереджаючий контроль. Поточний контроль. Заклучний контроль. Поточний контроль виконання рішень. Контроль за діяльністю окремих виробничих та управлінських підсистем. Стратегічний контроль.

Параметри ефективної системи контролю. Точність. Своєчасність. Економічність. Гнучкість. Зрозумілість. Обґрунтованість критеріїв. Стратегічна спрямованість. Особлива увага виняткам. Численність критеріїв. Підготовка коригуючих дій.

Види контролю за сферами застосування. Фінансовий контроль. Операційний контроль. Контроль за поведінкою працівників в організації.

Тема 7. Керівництво, влада та лідерство

Керівництво й управління. Керівництво. Елементи ефективного керівництва. Діапазон керівництва. Керівник. Влада. Вплив. Види впливу: вплив через переконання, вплив через залучення до участі, вплив через навіювання.

Види влади. Влада, що ґрунтується на примусі. Влада, заснована на винагороді. Експертна влада. Еталонна влада. Законна влада. Влада прикладу. Інформаційна влада.

Поняття лідерства. Види авторитету. Лідер. Моделі лідера. Особисті якості лідера. Підходи до вивчення важливих факторів ефективного лідерства.

Стилі керівництва. Авторитарний стиль керівництва. Ліберальний стиль керівництва. Демократичний стиль керівництва. Керівник, зосереджений на роботі. Основні стилі керівництва. Принципи і прийоми управління.

Тема 8. Комунікації та конфлікти в системі управління підприємствами

Процес комунікації. Комунікація. Умови здійснення комунікаційного

процесу. Етапи комунікаційного процесу: формування концепції обміну інформацією, кодування та вибір каналу, передача повідомлення через канал, декодування, усвідомлення змісту ідеї відправника, зворотній зв'язок.

Міжособистісні та організаційні комунікації. Усна комунікація. Письмова комунікація. Невербальна комунікація. Формальні комунікації. Неформальні комунікації. Міжрівневі комунікації. Горизонтальні комунікації. Діагональні комунікації. Типи комунікаційних мереж.

Управління комунікаційними процесами. Елементи управління комунікаційними процесами в організації. Фактори, що перешкоджають здійсненню ефективної комунікації. Основні методи підвищення ефективності комунікацій.

Сутність та різновиди конфліктів. Конфлікт. Функціональний конфлікт. Дисфункціональний конфлікт. Внутрішньоособистісний конфлікт. Міжособистісний конфлікт. Конфлікт між особистістю і групою. Міжгруповий конфлікт. Причини виникнення конфлікту.

Тема 9. Персонал організації як об'єкт менеджменту

Об'єкт, суб'єкт і завдання управління персоналом. Менеджмент персоналу. Об'єкт менеджменту персоналу. Суб'єкт менеджменту персоналу. Завдання менеджменту персоналу.

Персонал та кадрова політика організації. Класифікатор професій. Методологія управління персоналом фірми. Фактори, які впливають на поведінку людей. Кадрова політика. Види кадрової політики. Кадрові стратегії.

Відмінності в системах управління персоналом залежно від моделі ринку праці. Бюрократична модель ринку праці. Патерналістська модель ринку праці. Системи лінійного та функціонального управління персоналом.

Нормативно-правова база менеджменту персоналу. Кодекс законів про працю. Закон України «Про зайнятість населення». Закон України «Про колективні договори і угоди». Закон України «Про оплату праці».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ.	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
Змістовий модуль 1. Загальні засади управління та менеджменту							
Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	8	2	2		2	2	
Тема 2. Процес прийняття управлінських рішень	8	2	2		2	2	
Тема 3. Планування як функція менеджменту	8	2	2		2	2	
Тема 4. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту	8	2	2		2	2	
Разом за змістовим модулем 1	32	8	8		8	8	
Змістовий модуль 2. Забезпечення результатів управлінської діяльності							
Тема 5. Основи теорії мотивації	8	2	2		2	2	
Тема 6. Система і процес контролю	8	2	2		2	2	
Тема 7. Керівництво, влада та лідерство	8	2	2		2	2	
Тема 8. Комунікації та конфлікти в системі управління підприємствами	8	2	2		2	2	
Тема 9. Персонал організації як об'єкт менеджменту	8	2	2		2	2	
Разом за змістовим модулем 2	40	10	10		10	10	
Усього годин	72	18	18		18	18	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	2	3
1	Поняття і сутність менеджменту Поняття управління та менеджменту. Менеджмент як вид професійної діяльності. Еволюція управлінської думки. Закони та закономірності менеджменту. Методи менеджменту.	2
2	Процес прийняття управлінських рішень Основи теорії прийняття рішень. Процес прийняття рішень. Методи пошуку альтернативних варіантів управлінських рішень. Класифікація методів обґрунтування управлінських рішень. Інструменти обґрунтування управлінських рішень.	2

1	2	3
3	Планування як функція менеджменту Сутність планування як функції управління. Типи планів в організації. Види стратегій. Планування реалізації стратегії. Концепція управління за цілями.	2
4	Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту Організаційна структура як результат організаційної діяльності. Елементи проектування організації. Вплив ситуаційних чинників на проектування організації. Типи організаційних структур управління.	2
5	Основи теорії мотивації Поняття та складові процесу мотивації. Змістовні та процесуальні теорії мотивації. Мотиваційна теорія підкріплення. Сучасні методи мотивації і оплати праці. Методи та система мотивації праці	2
6	Система і процес контролю Поняття та процес контролю. Види управлінського контролю. Параметри ефективної системи контролю. Дисфункціональний ефект системи контролю. Шляхи підвищення ефективності контролю.	2
7	Керівництво, влада та лідерство Керівництво й управління. Види влади. Поняття лідерства. Теорії лідерства. Стили керівництва. Ситуаційні підходи до ефективного керівництва. Формальна та неформальні групи в організаціях.	2
8	Комунікації та конфлікти в системі управління підприємствами Інформація, її види і роль в менеджменті. Управління комунікаційними процесами. Шляхи вдосконалення міжособових та організаційних комунікацій. Сутність та різновиди конфліктів. Технологія управління конфліктами. Управління стресами.	2
9	Персонал організації як об'єкт менеджменту Об'єкт, суб'єкт і завдання управління персоналом. Персонал та кадрова політика організації. Відмінності в системах управління персоналом залежно від моделі ринку праці. Нормативно-правова база менеджменту персоналу. Загальні положення та основні поняття корпоративної культури. Фірмові стандарти.	2
	Разом	18

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Поняття і сутність менеджменту Еволюція управлінської думки. Закони та закономірності менеджменту. Методи менеджменту.	2
2	Процес прийняття управлінських рішень Класифікація методів обґрунтування управлінських рішень. Інструменти обґрунтування управлінських рішень. Встановлення пріоритетів при допомозі аналізу АБВ.	2
3	Планування як функція менеджменту Планування реалізації стратегії. Види загальнокорпоративних стратегій. Концепція управління за цілями	2
4	Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту Вплив ситуаційних чинників на проектування організації. Аналіз і оцінювання організаційних структур управління.	2
5	Основи теорії мотивації Мотиваційна теорія підкріплення. Методи та система мотивації праці. Матеріальне стимулювання праці.	2
6	Система і процес контролю Шляхи підвищення ефективності контролю. Дисфункціональний ефект системи контролю	2
7	Керівництво, влада та лідерство Теорії лідерства. Формальні та неформальні групи в організаціях. Ситуаційні підходи до ефективного керівництва.	2
8	Комунікації та конфлікти в системі управління Інформація, її види і роль в менеджменті. Шляхи вдосконалення міжособових та організаційних комунікацій. Технологія управління конфліктами. Управління стресами	2
9	Персонал організації як об'єкт менеджменту Загальні положення та основні поняття корпоративної культури. Фірмові стандарти	2
	Разом	18

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота має за мету поглибити знання з дисципліни «Основи менеджменту». Вона передбачає написання та презентацію на практичному занятті реферату за однією з наведених нижче тем. Критерії оцінювання: індивідуальні завдання оцінюються в 10 балів, з них: 3 – оформлення, 2 – захист, 5 – зміст.

Теми:

1. Особливості правового забезпечення управління організацією в Україні
2. Роль розвитку комп'ютерних та інформаційних технологій у підвищенні ефективності управлінської діяльності
3. Внесок М. Туган-Барановського у розвиток науки про менеджмент
4. Підприємництво як об'єкт управління
5. Витоки та джерела вивчення управлінської думки в Україні
6. Управлінські рішення: сутність, види та місце у процесі менеджменту
7. Інструменти обґрунтування управлінських рішень
8. Обґрунтування управлінських рішень в умовах невизначеності
9. Прогнозування як ефективний спосіб оптимізації управлінських рішень
10. Застосування способів моделювання з метою оптимізації управлінських рішень
11. Місце планування в системі функцій управління
12. Виникнення, розвиток, сутність та етапи стратегічного планування
13. Загальноконкурентні стратегії за М. Портером і за дослідженнями БКГ
14. Система інформаційного забезпечення планування
15. Значення бюджетування в процесі менеджменту
16. Сутність функції організації та місце в системі управління
17. Характеристика процесу передавання повноважень
18. Переваги та недоліки організаційних структур
19. Принципи формування організаційних структур управління
20. Сутність і роль моделі раціональної бюрократії М. Вебера
21. Внесок українських вчених у розвиток мотиваційних теорій
22. Системи морального стимулювання на українських підприємствах
23. Практичне застосування теорії справедливості С. Адамса в організаціях
24. Практичне застосування двофакторної теорії Ф. Герцберга в організаціях
25. Методи та система мотивації праці
26. Роль контролю в менеджменті
27. Характеристика застосування сучасних інформаційних технологій у процесі контролю
28. Методи оцінювання інформації про результати проведеного контролю
29. Необхідність врахування соціально-психологічних та економічних аспектів під час формування системи контролю в організації
30. Інструменти управлінського контролю
31. Сутність, засади та місце керівництва у процесі
32. Роль лідерства в системі управління організацією
33. Основні проблеми пошуку оптимального стилю керівництва в організації
34. Демократичний та авторитарний стилі керівництва як чинники зростання ефективності діяльності організації
35. Основні проблеми підбору та застосування методів подолання організаційних конфліктів
36. Проблеми впливу зовнішнього середовища на формування комунікаційних процесів в організації
37. Проблеми спілкування між представниками керуючої та керованої системи

організації

38. Особливості невербальних аспектів спілкування
39. Причини виникнення конфліктів та технологія управління ними
40. Характерні аспекти спілкування з іноземними діловими партнерами
41. Особистісні якості керівника як передумова ефективного менеджменту

персоналу

42. Розвиток персоналу як засіб забезпечення його конкурентоспроможності
43. Основні напрями та соціально-економічна ефективність поліпшення умов

праці на виробництві

44. Економічна ефективність менеджменту персоналу
45. Соціальна ефективність менеджменту персоналу

8. Методи навчання

Методика вивчення курсу базується на синтезі лекцій, практичних занять, які передбачають аналіз конкретних ситуацій, кейсів, тестування, розв'язування задач, самостійної поза аудиторної роботи студентів.

При вивченні дисципліни «Основи менеджменту» передбачено: проблемні лекції, кейс-метод, рольові та ділові ігри, роботу в малих групах.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

Перелік питань на залік:

1. Поняття «менеджмент» і «управління»
2. Організації та їх загальні характеристики
3. Менеджмент як вид професійної діяльності
4. Принципи управління
5. Еволюція управлінської думки
6. Закони та закономірності менеджменту
7. Методи менеджменту
8. Основи теорії прийняття рішень
9. Моделі прийняття управлінських рішень
10. Процес прийняття рішень
11. Методи пошуку альтернативних варіантів управлінських рішень
12. Класифікація методів обґрунтування управлінських рішень
13. Інструменти обґрунтування управлінських рішень
14. Встановлення пріоритетів при допомозі аналізу АБВ
15. Сутність планування як функції управління
16. Типи планів в організації
17. Цілі управлінського планування
18. Сутність стратегічного планування
19. Планування реалізації стратегії
20. Види загальнокорпоративних стратегій
21. Концепція управління за цілями
22. Організаційна структура як результат організаційної діяльності
23. Елементи проектування організації

24. Делегування повноважень
25. Типи організаційних структур управління: функціональна, лінійна та лінійно-функціональна організаційні структури
26. Вплив ситуаційних чинників на проектування організації
27. Аналіз і оцінювання організаційних структур управління
28. Сутність мотивації та її роль у менеджменті
29. Змістовні теорії мотивації
30. Процесуальні теорії мотивації
31. Методи та система мотивації праці
32. Мотиваційна теорія підкріплення
33. Матеріальне стимулювання праці
34. Поняття та процес контролю
35. Види управлінського контролю
36. Параметри ефективної системи контролю
37. Види контролю за сферами застосування
38. Шляхи підвищення ефективності контролю
39. Дисфункціональний ефект системи контролю
40. Керівництво й управління
41. Види влади
42. Поняття лідерства
43. Стилi керівництва
44. Теорії лідерства
45. Формальні та неформальні групи в організаціях
46. Ситуаційні підходи до ефективного керівництва
47. Інформація, її види і роль в менеджменті
48. Процес комунікації.
49. Міжособистісні та організаційні комунікації
50. Шляхи вдосконалення міжособових та організаційних комунікацій
51. Управління комунікаційними процесами
52. Сутність та різновиди конфліктів
53. Технологія управління конфліктами
54. Управління стресами
55. Об'єкт, суб'єкт і завдання управління персоналом
56. Персонал та кадрова політика організації
57. Нормативно-правова база менеджменту персоналу
58. Відмінності в системах управління персоналом залежно від моделі ринку праці
59. Загальні положення та основні поняття корпоративної культури
60. Фірмові стандарти як частина корпоративної культури

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Методи та засоби діагностики успішності навчання: усне опитування, поточне тестування, оцінка за індивідуальне навчально-дослідне завдання, перевірка конспектів, залік.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
- виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (максимум 10 балів);
- модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточний контроль (мах=40балів)									Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів		
Модуль 1					Модуль 2				Модуль 3			
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					ІНДЗ		МКР1	МКР2
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	30	30	100
3,5	3,0	3,5	3,0	3,5	3,5	3,5	3,5	3,0				

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
67 – 74	D	Задовільно
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

12. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни «Основи менеджменту» / Н. М. Буняк. – Луцьк. : СНУ ім. Лесі Українки. – 2013. – 6 с.
2. Робоча програма дисципліни «Основи менеджменту» / Н. М. Буняк. – Луцьк. : СНУ ім. Лесі Українки. – 2013. – 16 с.
3. Основи менеджменту. Конспект лекцій для студентів спеціальностей «Туризм» та «Готельне господарство» заочної форми навчання // Н. М. Буняк. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. – 90 с.
4. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Основи менеджменту» для студентів спеціальностей «Туризм» та «Готельне господарство» / Н. М. Буняк. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 40 с.
5. Тестові завдання з дисципліни «Основи менеджменту» для студентів спеціальностей «Туризм» та «Готельне господарство» денної та заочної форми навчання / Н. М. Буняк, Л. С. Громко. – Луцьк : ВНУ ім. Лесі України, 2012. – с.56
6. Методичні рекомендації до індивідуальної роботи з дисципліни «Основи менеджменту» для студентів напрямів підготовки «Туризм» та «Готельне

господарство» денної форми навчання/ Н. М. Буняк – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 16 с.

13. Список джерел

Основна література

1. Андрушків Б. М. Основи менеджменту / Б. М. Андрушків, О. Є. Кузьмін. – Львів : Світ, 1995. – 296 с.
2. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації: Навч. посіб. для студентів екон. спец. вузів / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шканова. – К.: КОНДОР, 2002
3. Гріфін Р. Основи менеджменту. Підручник / Р. Гріфін, В. Яцура. – Львів : БаК, 2001. – 624с.
4. Діденко В. М. Менеджмент: Підручник / В. М. Діденко. – К. : Кондор, 2008. – 584 с.
5. Дикань Н. В. Менеджмент: Навч. посібник / Н. В. Дикань, І. І. Борисенко. – К. : Знання, 2008 – 389 с.
6. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту: Підручник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К. : Академвидав, 2007. – 462 с.
7. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоари. – М. : Дело, 1992. – 800 с.
8. Осовська Г. В. Основи менеджменту: Підручник. Видання 3-тє, перероблене і доповнене / Г. В. Осовська, О. А. Косовський. – К. : «Кондор», 2006. – 664 с.
9. Стадник В. В. Менеджмент: Підручник. Вид. 2-ге, вип., доп./ В. В. Стадник, М. А. Йохна. – К. : Академвидав, 2007. – 472 с.
10. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп/ Ф. І. Хміль. – К. : Академвидав, 2007. – 576 с.

Додаткова література

1. Андрійчук В. Менеджмент. Прийняття рішень і ризик: Навч. посіб. для ВНЗ. / В. Андрійчук, Л. Багер. – К. : 1998. – 316 с.
2. Белоусова Р. А. Новая система управления экономикой: Учеб. пособ. / Р. А. Белоусова, Г. Х. Попова. – М. : Экономика, 1989. – 245с.
3. Герасимчук В. Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: Навч. посіб. / В. Г. Герасимчук. – К. : КНЕУ, 2000. – 360 с.
4. Герчикова И. Н. Менеджмент / И. Н. Герчикова. – М.: Изд. Объединение «Юнити», 2004. – 686с.
5. Гончаров С. Н. Основы менеджмента и маркетинга / С. Н. Горчаров, В. Д. Дуншек. – М., 2002.
6. Іванова І. В. Менеджмент підприємства. Практикум: Навч. посіб. / І. В. Іванова. – К. : КНЕУ, 2001. – 247 с.
7. Колпаков В. М. Теория и практика принятия управленческих решений / В. М. Колпаков. – К, 2000.
8. Кредісов А. І. Менеджмент для керівників / А. І. Кредісов, Є. Г. Панченко, В. А. Кредісов. – К. : Знання, 2004.
9. Кунц Г. Управление. Системный и ситуационный анализ управленческих функций / Г. Кунц. – М. : Прогрес, 1999.

10. Макаров С. Ф. Менеджер за работой / С. Ф. Макаров. – М.: Молодая гвардия, 2003. – 239с.
11. Мартыненко Н. М. Основы менеджмента: Учебник / Н. М. Мартыненко. – К. : Каравелла, 2003. – 496 с.
12. Менеджмент организации: Учебн. пособ. / Под ред. З. П.Румянцевой. – М., 1997.
13. Мізюк Б. М. Системне управління: Монографія / Б. М. Мізюк. – Львів: Вид-во Львівської комерційної академії, 2004. – 388 с.
14. Немцов В. Менеджмент організацій / В. Немцов, Л. Довгань. – К., 2000.
15. Пономаренко О. Системні методи в економіці, менеджменті, бізнесі / О. Пономаренко. – К.: Основи, 1997. – 390 с.
16. Сауков Н. Методы и приёмы деятельности менеджера и бизнесмена / Н. Саков. – М.: Институт парапсихологии, 1993. – 400с.
17. Скібіцька Л. І. Менеджмент. Навчальний посібник / Л. І. Скібіцька, О.М. Скібіцький. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 416 с.
18. Скрипко Т. О. Менеджмент: Навч.посібн. / Т.О. Скрипко, О.О. Ланда. - К.: Центр навчальної літ., 2006. – 176 с.
19. Сладкевич В. Мотивационный менеджмент / В. Сладкевич.– К. : МАУП, 2000. – 112 с.
20. Смолкин А. М. Менеджмент: основы организации: Учеб. для вузов. / А. М. Смолкин. – М., 2001. – 248 с.
21. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства: Навч. пос. / Г. М. Тарасюк, Л. І. Швабл. – К.: КНЕУ, 2000. – 208 с.
22. Тарнавська Н. Менеджмент: теорія і практика: підручн. / Н. Тарнавська, Р. Пушкар. – Тернопіль, 1997.
23. Твердохліб М. Г. Інформаційне забезпечення менеджменту: Навч. посіб. / М. Г. Твердохліб. – К.: КНЕУ, 2000. – 208 с.